



KI-notat nr.: 85/2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	SalMar Settefisk AS/reguleringer og vannuttak fra Setranvassdraget	
Fylke/kommune:	Sør-Trøndelag/Osen	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.: <i>Øystein Grundt</i>
Saksbehandler:	Pernille D. Bruun	for Sign.: <i>Øyvind Berg</i>
Dato:	30 NOV 2010	
Vår ref.:	NVE 200900534-17 rm/pbr	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

SalMar Settefisk AS - Søknad om tillatelse til reguleringer og vannuttak fra Setranvassdraget i Osen kommune, Sør-Trøndelag

Innhold

Sammendrag.....	1
Søknad.....	3
Høring og distriktsbehandling	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	6
Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse.....	8
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	8
NVEs vurdering	12
NVEs konklusjon.....	17

Sammendrag

Søknaden fra SalMar Settefisk AS (tidligere Follasmolt AS) gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven til vannuttak og reguleringer i Setranvassdraget i Osen kommune i Sør-Trøndelag. Saken behandles i henhold til reglene i kap. 3 i samme lov.

SalMar Settefisk AS avdeling Setran har en tillatelse fra Fiskeridirektoratet til en produksjon på 500 000 sjødyktig settefisk. Selskapet har søkt om en økning av tillatelsen til 2,5 mill sjødyktig settefisk.

Dagens vannuttak skjer fra Nedre Setranvatnet som reguleres 1,0 m etter avtale med grunneiere. Øvre Setranvatnet reguleres inntil 2,0 m. Begge vannene reguleres ved senking.

Vannbehovet ved en produksjon på 2,5 mill smolt er oppgitt til å være 4,5 m³/min (75 l/s) i snitt gjennom året, mens maksimalt forbruk er oppgitt til 9,7 m³/min (162 l/s). Det vil ikke bli gjort endringer av rørledningen. Det er heller ikke behov for nye hjelpeanlegg som vei, massetak eller deponi.

SalMar Settefisk AS ønsker ikke å slippe minstevannføring til Setranelva.

Det søkes om å få opprettholde eksisterende fiskesperre i utløpet av Nedre Setranvatnet. Dette for å hindre oppgang av anadrom laksefisk i vannkilden.

Osen kommune anbefaler at Follasmolt AS gis tillatelse til regulering av Setranvatna og til opprettholdelse av fiskesperren i utløpet av Nedre Setranvatnet slik som omsøkt.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener at fiskesperren av hensyn til sjørretbestanden må fjernes og at det bør settes krav om minstevannføring i vassdraget.

Sametinget har ingen spesielle merknader til søknaden om reguleringer, vannuttak og fiskesperre i Setranvassdraget.

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag mener at fiskesperren må tas bort og at det må settes krav om minstevannføring.

Omsøkte regulering av de to vannene tilsvarer reguleringen som har vært praktisert siden settefiskanlegget ble etablert i 1986. Søker opplyser at laveste reguleringshøyde bare sporadisk har vært lavere enn den som er omsøkt.

I og med at det ikke søkes om større reguleringer enn de som allerede blir praktisert vil konsekvensene for naturtyper, biologisk mangfold, landskapet og inngrepsfrie områder i liten grad endres. Maksimalt vannuttak vil heller ikke endres, men det vil trolig bli en økning i gjennomsnittlig uttak. Søker oppgir at det kan bli lengre perioder med lav vannføring i Setranelva.

I Nedre Setranvatnet er det tette bestander av ørret og røye. Det finnes også ål i vassdraget. Ål er en kritisk truet art. Vassdraget har en naturlig laks- og sjørrettførende strekning på ca. 2 km, inkludert Nedre Setranvatnet. Elvestrekningen mellom Nedre Setranvatnet og fjorden heter Setranelva og er ca. 800 m lang. Det er påvist lave tettheter av ørretunger i Setranelva. Laksunger ble ikke påvist. Tidvis lave vannføringer og til dels tørlegging i Setranelva virker trolig begrensende på produksjonen av fisk. Det er ikke påvist elvemusling i vassdraget.

NVE mener at en tillatelse til regulering av Nedre og Øvre Setranvatnet og vannuttak som legger til rette for utvidelse av settefiskanlegget fra 500 000 til 2 500 000 settefisk vil gi betydelige fordeler gjennom lokal verdiskapning og næringsaktivitet og bidra til å sikre arbeidsplasser, ev. opprettelse av nye. Skader og ulemper for allmenne interesser kan etter vår vurdering avbøtes på en god måte gjennom fastsettelse av vilkår i konsesjonen. En konsesjon etter vannressursloven gir dessuten vassdragsmyndighetene bedre anledning enn i dag til å følge opp anlegget og at det drives i samsvar med de krav og forutsetninger som er satt for driften.

Fortsatt opprettholdelse av fiskesperren vil begrense produksjonen av anadrom fisk i vassdraget. NVE er på generelt grunnlag skeptisk til opprettholdelse av fiskesperrer etter at det ikke lenger er krav om slike tiltak fra mattilsynets side for settefiskanlegg med vanninntak på anadrome strekninger. NVE har tidligere gitt tillatelser til fiskesperrer, men satt tidsbegrensning for tillatelsene grunnet ev. fremtidige nye regler eller teknologiutvikling. Når det nå ikke lenger er krav om fysisk stenging av anadrome vassdrag nedenfor vanninntaket, men kun krav om at vatnet skal være smittefritt ved innføring i anlegget, har NVE gjennomgående satt krav om at fiskesperrer skal fjernes når tidsbegrensede tillatelser går ut. Etter vårt syn er det ikke grunnlag for å fravike en slik praksis for dette anlegget. Fjerning av fiskesperre sammen med pålegg om slipp av noe minstevannføring vil kunne bidra til at vassdraget får økt verdi for sjørretbestanden lokalt og regionalt.

Etter en helhetlig vurdering er NVE kommet frem til at fordelene ved regulering av Nedre Setranvatnet og Øvre Setranvatnet og uttak av vann fra Nedre Setranvatnet er større enn skader og ulemper for allmenne interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir SalMar Settefisk AS tillatelse etter vannressursloven til regulering av Nedre Setranvatnet og Øvre Setranvatnet og til vannuttak fra Nedre Setranvatnet. Tillatelsen blir gitt på nærmere fastsatte vilkår.

NVE mener at opprettholdelse av fiskesperren medfører ulemper av betydning for allmenne interesser. Fordelene ved det omsøkte tiltaket oppveier ikke ulempene, og kravet i § 25 i vannressursloven er etter vår mening ikke oppfylt. Fiskesperren må fjernes innen 3 år etter at konsesjonen er gitt.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Follasmolt AS (nå Salmar Settefisk AS), datert 15.09.2009:

"Follasmolt AS avd. Setran – konsesjonsnr. ST/O3 – ønsker å utnytte vannet i Setranvassdraget i Osen kommune i Sør-Trøndelag fylke, og søker herved om følgende tillatelse:

Etter vannressursloven, jf § 8, om tillatelse til:

- *Å ta ut produksjonsvann til settefiskproduksjon fra Setranvassdraget i Osen kommune i Sør-Trøndelag Fylke.*
- *Å regulere Nedre Setranvatn mellom LRV på kote 28 og HRV på kote 29 og Øvre Setranvatn mellom LRV på kote 83 og HRV på kote 85.*
- *Å opprettholde fiskesperre i Setranelva ved utløpet av Nedre Setranvatn.*
- *Å ikke ha minstevannføring fra utløpet av Nedre Setranvatn.*

Søknaden etter vannressursloven fremmes med bakgrunn i at selskapet har søkt fiskeridirektoratet om endret konsesjon fra 500 000 stk smolt pr år til 2 500 000 stk smolt pr år.

Nødvendige opplysninger knyttet til søknaden framgår av vedlagte utredning."

Follasmolt AS, avdeling Setran, hoveddata

TILSIG

Nedbørfelt	km ²	6,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	7,9
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	37
Middelvannføring	l/s	251
Alminnelig lavvannføring	l/s	24
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	20
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	27

Settefiskanlegget

Inntak	moh.	29
Avløp	moh.	0
Tilløpsrør, diameter	mm	
Gjennomsnittlig vannuttak	l/s	75
Maksimalt vannuttak	l/s	162

MAGASIN Nedre Setranvatn

Magasinvolum	mill. m ³	
HRV	moh.	29
NRV	moh.	29
LRV	Moh	28

MAGASIN Øvre Setranvatn

Magasinvolum	mill. m ³	
HRV	Moh	85
NRV	Moh	84
LRV	Moh	83

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	Anlegget er bygget
-------------------	---------	--------------------

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Osen kommune har i hovedutvalget for utvikling og miljø den 03.03.2010 vedtatt følgende:

"Hovedutvalg for Utvikling og Miljø viser til søknad fra Follasmolt AS om tillatelse til reguleringer, vannuttak og fiskesperre i Sætranvassdraget i Osen kommune.

Hovedutvalget anbefaler at settefisk - konsesjonen utvides fra 500 000 stk til 2 500 000 stk sjødyktig settefisk, jf. "Lov om akvakultur av 17.06.2005".

Hovedutvalget anbefaler videre at Follasmolt AS gis tillatelse til regulering av Sætranvatna slik som omsøkt, samt opprettholde fiskesperren i utløpet av Nedre Sætranvatnet, jf. "Lov om vassdrag og grunnvatn av 24.11.2000".

Saken oversendes Fiskeridirektoratet Region Trøndelag og NVE Region Midt-Norge for videre behandling."

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag skriver i brev av 04.02.2010 følgende:

"Fylkesmannen viser til brev fra NVE av 25.11.2009 vedlagt søknad fra Follasmolt AS om tillatelse etter vannressursloven til uttak av vann fra øvre og nedre Sætranvatn. Det søkes også om tillatelse til å opprettholde fiskesperra i Sætranelva. Fylkesmannen har ikke vært på befaring i vassdraget i forbindelse med denne uttalelsen, men forstår ut fra kontakt med NVE at befaring er planlagt.

I tidligere uttalelse til NVE (av 31.01.2002) har Fylkesmannen sagt at det ikke er forsvarlig ut fra miljømessige hensyn å la elva tørrlegges i perioder av året, samtidig med at anadrom fisk (primært sjøaure) stenges ute fra nedre Sætranvatnet. Da det finnes tekniske løsninger som ivaretar smittevernkravet for settefiskanlegg, uten å måtte stenge fisk ute fra sine naturlige leve- og oppvekstområder, mener Fylkesmannen på generelt grunnlag at denne teknologien må tas i bruk for å begrense de økologisk negative effektene av vannuttak.

Sætranvassdraget har i lengre tid hatt lav tetthet av sjøaure. Selv om vassdraget er kort og har et tilsvarende potensial til å rekruttere ungfisk, så skyldes dagens svært lave tetthet at oppvekstvilkårene har vært svært dårlige siden 1986 da vannuttaket og lengre perioder med tørrlegging av elveløpet startet. Utestengningen av anadrom fisk fra fiskesperren og oppover i vassdraget, fra og med 2002, har ytterligere forverret denne situasjonen. Bruk av fiskesperre for å hindre smitte til settefiskanlegget er effektivt hvis fiskesperra fungerer optimalt, men kan også være en falsk trygghet hvis den ikke fungerer.

Kunnskapen om bestandsstatus i vassdraget før 1986 er svært begrenset, men det er ingen tvil om at vassdraget har hatt en egen levedyktig sjøaurebestand. Generelt er bestandsutviklingen for sjøaure i Trøndelag negativ (DN notat 2009-1). Forvaltningen har derfor et ansvar for å snu den negative utviklingen, blant annet ved å restaurere tidligere leveområder. Fylkesmannen mener at det bør settes krav om minstevannføring i vassdraget og at fiskesperren bør fjernes. Imidlertid bør dette ved befaring vurderes opp mot de inngrep som da kreves i vassdraget."

Sametinget skriver i brev av 13.01.2010 følgende:

"Etter vår vurdering av beliggenhet og ellers kjente forhold kan vi ikke se at det er fare for at tiltaket kommer i konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til søknaden om reguleringer, vannuttak og fiskesperre i Øvre og Nedre Sætranvatn.

Skulle det likevel under arbeid i marken komme fram gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget omgående, jf. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8 annet ledd. Vi forutsetter at dette pålegg formidles videre til dem som skal utføre arbeidet i marken.

Vi minner om at alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda i følge kml § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være hustufter, gammetufter, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver, offerplasser eller steder det knytter seg sagn til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Sør-Trøndelag fylkeskommune."

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag skriver i brev av 06.01.2010 følgende:

"Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag mener at fiskesperren må tas bort. Konsesjonssøker argumenterer med at det uansett er små bestander av fisk i vassdraget og at det blir dyrt å innføre andre måter for å hindre smitte. Man kan ikke se på hvordan situasjonen er i dag, men hvordan den kan bli om fiskesperren fjernes. Å fjerne fiskesperren medfører forbedrede vilkår for villfisken og derved økt bestand. Man må derfor se på hvordan fiskebestanden var før inngrepene startet for å argumentere for at vassdraget har liten verdi. Sjøørreten, som er funnet i vassdraget, er under hardt press fra menneskelige inngrep. I en undersøkning i 2007 hadde sjøørret en negativ trend i 976 av 1161 vassdrag."

Naturmangfoldloven § 11 sier "Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter." Med et så stort inngrep som fiskesperren innebærer, anser vi ikke at kostnadene UV-behandling vil bli urimelig høye i forhold til hvordan fiskebestandene kan bli om forholdene forbedres.

Vi mener også at søknaden om å ta ut vann uten krav om minstevannføring skal avslås. Atter en gang er argumentet fra Follasmolt at verdien av villfisk i vassdraget er liten når det er store inngrep i vassdraget. Selv om det er lite fisk i dag kan det forbedres om fiskesperren tas bort og vannmengden i Sætranelva økes.

I dag finnes teknologi som reduserer vannforbruket i settefiskanlegg til en brøkdel av hva som blitt brukt tidligere. Å sette strengere krav om å ta i bruk vannbesparende teknologi når det blir søkt om konsesjon, og ikke bare godta de vannmengder som søkerne ønsker, vil medvirke til å bedre forholdene i norske vassdrag.

At det i dag er lite villfisk ser vi som et argument for å fjerne inngrepene så lenge det ikke finnes dokumentasjon om at det var små bestander før inngrepene startet. Vi minner også om vanndirektivets krav om at vannforekomster skal ha godt økologisk potensial, noe vi ikke kan se vil være tilfelle med fiskesperre og uten krav til minstevannføring.

Til slutt vil vi henstille NVE om å vektlegge naturmangfoldlovens § 7, jf. §§ 8-12 i sin behandling av denne og lignende konsesjonssaker. Loven pålegger sektormyndighetene et betydelig miljøansvar, noe Naturvernforbundet forventer at også NVE tar inn over seg."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 23.02.2010 kommentert høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag slik:

"Vi viser til vår søknad om konsesjon etter vannressursloven datert 15.09.09. Videre vises til uttalelse fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag stilet til Norges vassdrags- og energidirektorat datert 04.02.2010.

Fylkesmannen ber i uttalelse datert 04.02.2010 om at det settes krav om minstevannføring i Setranvassdraget og at fiskesperren som i dag er etablert øverst i elva bør fjernes.

Fylkesmannen mener imidlertid at dette ved befarung bør vurderes opp mot de inngrep som da vil kreves i vassdraget. Fylkesmannens syn er basert på et ønske om å reetablere vassdraget som sjøaure-vassdrag.

Setranvassdraget er fra naturens side ei flomvannselv. I flomperioder kan elva ha relativt stor vannføring, mens det i nedbørsfattige perioder var liten og ingen vannføring i elva også før etablering av settefiskanlegget. Kunnskap om bestandsstatus for sjøaure før settefiskanlegget

ble etablert er mangelfull, men det antas at det i perioder med god vannføring har vært oppgang av sjøaure. Eventuell sjøaure i elva har i nedbørsfattige perioder måttet overleve i kulper.

Etter at settefiskanlegget ble etablert i 1986 er det fortsatt perioder med flom og god vannføring i elva, men uttak av produksjonsvann til settefiskanlegget har etter 1986 gjort at det er lengre perioder hvor elva har lite og intet tilsig fra nedre Setransvatn. Follasmolt vil påpeke at krav om minstevassføring og fjerning av fiskesperra er en omlegging av selskapets rammevilkår som vil ha dramatiske konsekvenser for selskapet. Drifta i settefiskanlegget har hele tiden vært basert på å utnytte de vannressursene som er tilgjengelige fra Setransvassdraget. Dette har skjedd med tillatelse fra myndighetene som flere ganger — seinest 2002 — har vurdert vannuttaket og fiskesperren til ikke å være konsesjonspliktig.

Nedre Setransvatn har ingen reguleringsdam eller tappearrangement utover overføringsledningen til settefiskanlegget. Krav om minstevannføring kombinert med mulighet for oppgang av fisk vil medføre at Nedre Setransvatn må gå i overløp til enhver tid.

Dette betyr i praksis at det ikke vil være vatn tilgjengelig for settefiskanlegget i nedbørsfattige perioder. Selv om settefiskanlegget planlegger utvidelse basert på resirkuleringsteknologi og vannbesparende teknologi, vil settefiskanlegget likevel være avhengig av tilgang av vannressurser på samme nivå som i dag.

Dersom fiskesperren må fjernes for å slippe sjøvandrede fisk opp i Nedre Setransvatn vil settefiskanleggets vanninntak utsettes for smitterisiko. Det finnes riktignok teknologi for desinfeksjon av inntaksvann til settefiskanlegg, men teknologien medfører usikkerhet som påfører selskapet en betydelig risiko i tillegg til store investerings- og driftskostnader.

Follasmolt har forståelse for at det er behov for å fastsette reglement for tapping av Nedre og Øvre Setransvatn. Selskapet har i de seinere årene gjennomført en "selvjustis" ved at det er praktisert et tapperegime som vi mener både ivaretar selskapets behov for produksjonsvann og allmenne interesser i området. Vår søknad etter vannressursloven er basert på dette.

Imidlertid er dette ikke forenlig med minstevannføring og oppgang av sjøvandrede fisk. Før det tas endelige beslutninger om konsesjonsvilkårene mener Follasmolt det vil være formålstjenlig å gjennomføre en befaring i vassdraget hvor representanter for Fylkeskommunen, Fylkesmannen, NVE og Osen Kommune deltar sammen med Follasmolt.

Vi ber om at en legger opp til en saksbehandling som tar høyde for dette og foreslår at slik befaring gjennomføres straks vær, snø og isforhold gjør dette hensiktsmessig. Follasmolt vil kunne koordinere dette, men ber om tilbakemelding fra partene."

Follasmolt AS har i brev av 03.05.2010 kommentert høringsuttalelsen fra Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag slik:

"Follasmolt AS har i brev datert 23.02.2010 kommentert høringsuttalelsene fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Det er også kommet høringsuttalelser fra Sametinget, Osen kommune og Naturvernforbundet.

Vi har ingen kommentarer til høringsuttalelsene fra Sametinget og Osen kommune.

Kommentarer til høringsuttalelse fra Naturvernforbundet:

Setransvassdraget har sparsomme gytemuligheter for sjøaure. Elva mellom sjøen og nedre Setransvatn har ikke gyteforhold for sjøaure. Det samme gjelder elva mellom nedre og øvre Setransvatn. Det er mulig det er gytemuligheter i en ca. 50 m strekning i bekken som kommer

ned i søndre ende av Nedre Setransvatn, men en har ikke kunnskap som tyder på at det har foregått gyting i denne bekken.

Grunneiere og andre med lokal kunnskap om forholdene i vassdraget før etablering av settefiskanlegget bekrefter at det fra tid til annen er fisket sjøaure i vassdraget. De er imidlertid tvilende til om det har eksistert en egen sjøaurebestand i vassdraget.

Naturvernforbundets uttalelse synes ut fra dette å være gjort ut fra lite kunnskap om faktiske lokale forhold.

Follasmolt fastholder at det bør være et rimelig samsvar mellom de kostnader og ulemper som selskapet påføres ved å åpne vassdraget for sjøaure helt opp i vannkilden, og den antatte betydningen vassdraget har hatt, eller vil få, for sjøaurebestanden.

I og med at vassdragets betydning som sjøaurevassdrag synes å være marginal, mener vi fortsatt at konsesjonssøknaden bør innvilges med vilkår slik omsøkt."

Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse

SalMar Settefisk AS har etter befaringen fått målt inn kotehøyden på Nedre og Øvre Setranvatnet.

Høyden på Nedre Setranvatnet er målt inn til 28,63, mot 29 i søknaden. Høyden på Øvre Setranvatnet er målt inn til 86,64 mot 85 i søknaden.

NVE vil bruke de innmålte høydene som grunnlag for behandling av søknaden, men bruker for enkelhets skyld de høyder som er oppgitt i søknaden i være merknader nedenfor.

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Søker er Follasmolt AS avdeling Setran som er heleid av SalMar AS. Søker har i løpet av 2010 skiftet navn til SalMar Settefisk AS avdeling Setran. Dette vil i det følgende bli brukt som navn på søker.

Det er knyttet fire årsverk til anlegget.

Om søknaden

SalMar Settefisk AS avdeling Setran har en tillatelse fra Fiskeridirektoratet til en produksjon på 500 000 sjødyktig settefisk. Selskapet har søkt om en økning av tillatelsen til 2,5 mill sjødyktig settefisk. I følge søker vil økt produksjon ikke medfører større maksuttak av vann enn i dag, men det kan bli lengre perioder med liten vannføring i Setranelva som følge av økt gjennomsnittlig uttak. Maksimalt vannuttak er oppgitt til 162 l/s, mens gjennomsnittlig vannuttak er oppgitt til 75 l/s. Middelvannføringen i vassdraget er til sammenligning på 251 l/s.

Det søkes om en regulering av Øvre og Nedre Setranvatn med reguleringshøyder i samsvar med det som har vært praktisert siden 2002, dvs. 1 meter regulering av Nedre Setranvatn og 2 meter regulering av Øvre Setranvatn. Det søkes om å få opprettholde den eksisterende fiskesperren.

Beskrivelse av området

SalMar Settefisk AS avdeling Setran ligger innerst i Brattjerfjorden i Osen kommune hvor også Setranvassdraget renner ut. Nedbørfelt med avrenning til magasinene i Nedre og Øvre Setranvatn er 6,7 km².

Nedre del av Setranvassdraget består av to vatn, Øvre og Nedre Setranvatn. Det er en elvestrekning på ca. 600 m mellom vatna. Denne elvestrekningen har et fall på 57 m og er preget av grov stein og fossefall.

Elven nedenfor Nedre Setranvatn er stri og består av stein og blokk med et fall på 31 m ned til fjorden. Denne strekningen er ca 800 m lang. Elva er næringsfattig med lav ledningsevne og lite begroing.

Langs Setranelva er det i hovedsak løvskog og noe kulturmark. Omgivelsene rundt Nedre Setranvatnet er preget av bratte bergvegger og løvskog. Ved Øvre Setranvatnet er det større innslag av barskog og terrenget rundt er ikke så bratt. Det ligger en hytte både ved Nedre og Øvre Setranvatnet.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Settefiskanlegget ble etablert i 1986. Det ble ved etableringen lagt et rør med dimensjon 400 mm fra Nedre Setranvatnet til settefiskanlegget, en strekning på 800 m. Det er to inntak i vatnet, på forskjellig dyp. Røret er gravd ned parallelt med elveløpet. Det er ingen dam i utløpet av Nedre Setranvatnet. Vatnet reguleres ved senking av vannstanden mellom kote 29 og 28. Lavere vannstand enn kote 29 fører til at det ikke renner vann ned i Setranelva. I følge søknaden vil tilsig gjennom en morenerygg sikre at elven aldri tørker helt ut.

I 1986 ble det lagt ned et rør med dimensjon 200 mm fra Øvre Setranvatnet ned i elven som renner ut i Nedre Setranvatnet. Det er ingen ordinær dam i Øvre Setranvatnet, men det er lagt opp en jord- og grusvoll ved utløpet og gjennom denne er det lagt et tapperør. Vatnet tappes i elveløpet ned til Nedre Setranvatn, slik at det vanligvis er noe vannføring i denne elvestrekningen. Øvre Setranvatnet reguleres ved senking av vannstanden, mellom kote 85 og 83.

Det er en fiskesperre i utløpet av Nedre Setranvatnet. Den ble etablert i 2002. Før dette var det en fiskesperre ved Setranelvas utløp i sjøen. Det blir i det følgende gitt en redegjørelse for fiskesperren.

Osen Næringsselskap AS fikk 10.12.1991 tillatelse fra NVE etter vassdragsloven §§ 104-106 til å etablere en fiskesperre i utløpet av Setranvatnet. Tillatelsen ble gitt for fem år med mulighet til fem års forlengelse. En slik forlengelse ble gitt. Det står i tillatelsen at samlet tidsrom for sperring ikke skulle overstige ti år. Etter at denne sperreperioden var over pliktet Osen Næringsselskap AS så snart som mulig å fjerne sperren i sin helhet. Osen Næringsselskap AS administrerte smoltanlegget før SetranSmolt overtok driften.

Fiskesperren ble etablert ved Setranelvas utløp i sjøen, dvs. i strid med den tillatelsen som ble gitt av NVE. I brev mottatt hos NVE 22.11.2001 søker SetranSmolt AS om å få flytte sperren opp til utløpet av Nedre Setranvatnet. I NVEs brev av 28.06.2002 ble det fattet vedtak om at en fiskesperre, flyttet til utløpet av Nedre Setranvatnet ikke trengte konsesjon etter vannressursloven § 8. Etter en prøveperiode på fem år skulle konsesjonsplikten vurderes på nytt. Dette har ikke vært gjort før nå.

Setranelva går i kulvert under veien som fører frem til settefiskanlegget.

Teknisk plan

Reguleringer og inntak

Det søkes om reguleringshøyder tilsvarende dagens reguleringer i de to vannene, dvs. en regulering av Nedre Setranvatnet mellom kote 29 og 28 og en regulering av Øvre Setranvatnet mellom kote 85 og 83.

Det foreligger en avtale med grunneiere om rett til å ta ut vann fra Nedre Setranvatnet til settefiskproduksjon.

Dagens vannbehov tilsvarende planlagte behov, dvs. $4,5 \text{ m}^3/\text{min}$ (75 l/s) i snitt gjennom året, mens maksimalt forbruk er oppgitt til $9,7 \text{ m}^3/\text{min}$ (162 l/s). Maksimal rørkapasitet er ca. 167 l/s.

Rørgate og veier

Eksisterende rørgate skal beholdes slik den er.

Det foreligger ingen planer om nye veier, massetak eller deponi.

Vannbesparende tiltak og UV-anlegg

Anlegget har tatt i bruk teknologi for delvis resirkulering. Alle produksjonsenheter er utbygd for karvis resirkulering av produksjonsvann. Opplegget gjør at ca. 70 % av produksjonsvannet kan gjenbrukes på karnivå. Anlegget drives etter en produksjonsmodell der biomassen i anlegget avpasses etter tilgjengelige vannressurser.

SalMar Settefisk AS har i søknaden utredet installering av UV-anlegg som alternativ til fiskesperre. Samlede investeringskostnader for et UV-anlegg er anslått til kr 5 – 5,5 mill. Årlige driftskostnader er anslått til ca. kr 500 000.

Hydrologiske virkninger

Settefiskanlegget har vanninntak fra Nedre Setranvatnet som har et areal på $0,418 \text{ km}^2$. Øvre Setranvatnet som også reguleres har et areal på $0,114 \text{ km}^2$. Nedbørfeltet er på $6,79 \text{ km}^2$. Midlere årsavløp er av NVE beregnet til $7,9 \text{ mill. m}^3/\text{år}$.

Nedre Setranvatnet er i dag regulert med en meter, mens Øvre Setranvatnet reguleres med to meter. NVE har beregnet alminnelig lavvannføring ved inntaket i Nedre Setranvatnet til 24 l/s. Søker oppgir et magasinivolum på $510\,000 \text{ m}^3$.

SalMar Settefisk AS ønsker ikke å slippe minstevannføring til Setranelva.

Vannbehovet ved en produksjon på 2,5 mill smolt er oppgitt til å være $4,5 \text{ m}^3/\text{min}$ (75 l/s) i snitt gjennom året, mens maksimalt forbruk er oppgitt til $9,7 \text{ m}^3/\text{min}$ (162 l/s), forutsatt oksygenering og bruk av CO_2 -luftere. Dette tilsvarende tilnærmet maksimal rørkapasitet. Med den planlagte produksjonssyklusen vil behovet for vann være størst i juli - august. Maksimalt behov i denne perioden vil være $9,7 \text{ m}^3/\text{min}$. Dette sammenfaller med en periode på året der det kan være lite naturlig tilsig til magasinet. Perioder med liten tilrenning inntreffer vanligvis i periodene januar – februar og juli – august. Vi vil bemerke at det ved en ev. konsesjon vil være settefiskanleggets ansvar å se til at vannforbruket i anlegget er i samsvar med tilgjengelig vannressurs, og at fiskemengden tilpasses dette.

I planleggingen må det tas høyde for beregnet tilsig i tørrår slik at anlegget dimensjoneres etter dette. Bedriften bør vurdere vannbesparende tiltak for å sikre driften også i år med lite tilsig.

Arealbruk og eiendomsforhold

De omsøkte tiltakene vil ikke kreve areal utover det som allerede er etablert av fiskesperre og nedgravd rørgate.

Det foreligger en avtale med grunneiere om rett til å ta ut vann fra Nedre Setranvatnet til settefiskproduksjon. Avtalen sier ingenting om tapping av vann fra Øvre til Nedre Setranvatnet. Rett til regulering og vannuttak er ellers forhold som må avklares direkte med rettighetshaverne.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Søker oppgir at virksomheten er i tråd med kommunens arealplan for området. Det er ikke utarbeidet en egen reguleringsplan for området.

Verneplan for vassdrag

Setranvassdraget er ikke varig vernet.

Inngrepsfrie områder (INON)

Søndre del av Øvre Setranvatnet ligger innenfor INON-område, sone 2 (1-3 km fra tyngre tekniske inngrep). En liten del av dette inngrepsfrie området strekker seg også ned til Nedre Setranvatnet. En regulering av Øvre Setranvatn med 2 m slik som i dag er å regne som et tyngre teknisk inngrep. Det vil si at INON-kartet er feil, og etter vår vurdering vil ikke INON-områder bli berørt.

Nasjonale laksevassdrag

Setranvassdraget er ikke nasjonalt laksevassdrag.

Andre verneområder

Det er ingen verneområder i nedbørfeltet til Setranvassdraget.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området 30.04.2010 sammen med representanter fra søkeren, grunneiere, Osen kommune, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Osen kommune anbefaler at Follasmolt AS gis tillatelse til regulering av Setranvatna og til opprettholdelse av fiskesperren i utløpet av Nedre Setranvatnet slik som omsøkt.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener at fiskesperren av hensyn til sjørretbestanden må fjernes og at det bør settes krav om minstevannføring i vassdraget.

Sametinget har ingen spesielle merknader til søknaden om reguleringer, vannuttak og fiskesperre i Setranvassdraget.

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag mener at fiskesperren må tas bort og at det må settes krav om minstevannføring.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Tiltaket vil bidra til å sikre vanntilgangen til eksisterende virksomhet og planlagte produksjonsutvidelse. Dette vil igjen bidra til å sikre eksisterende arbeidsplasser og eventuelt danne grunnlag for nye.

Ulemper

- Økt produksjon av settefisk vil føre til at periodene med redusert vannføring i Setranelva kommer hyppigere og varer lengre, med konsekvenser for bunndyr og fisk.
- Opprettholdelse av fiskesperren vil begrense vassdragets betydning for anadrom laksefisk og da spesielt for sjørret.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

NVE har levert hydrologiske data til bruk for planlegging av vannuttak i Setranelva. Vassdraget har dominerende høst- og vinterflommer. Lavvannføringer inntreffer oftest om sommeren. Perioder med lav vannføring sammenfaller med perioder med størst vannbehov i settefiskanlegget.

Det er grunn til å tro at selv om maksimalt vannuttak ikke øker så vil gjennomsnittlig uttak gjøre det. Dette underbygges av søkers kommentar om at det må påregnes at Setranelva får lengre perioder med liten vannføring, dvs. perioder da det ikke er overløp over utløpsterskelen.

Søker skriver at det ved overskudd av vann i vassdraget er mulig at settefiskanlegget vil benytte mer vann enn det som er lagt frem i planen. Maksimalt tillatt vannuttak reguleres gjennom en ev. tillatelse etter vannressursloven, og søker må forholde seg til dette.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

I regulerte vann kan isen bli usikker, men slik vi vurderer det vil problemene her være begrenset. Dels fordi de to vannene allerede er regulert, og dels fordi reguleringshøydene er små. Det kan bli noe oppsprukket is langs kanten, men i og med at nedtappingen blir liten så anser vi ikke dette som noe problem av betydning. I medhold av ev. konsesjonsvilkår kan det settes krav om merking av usikker is dersom dette anses som et problem.

Vanntemperatur og lokalklimaet ventes ikke å endre seg nevneverdig som følge av reguleringene og vannuttaket.

Grunnvann, flom og erosjon

Søker forventer ikke at reguleringene og vannuttaket vil virke inn på grunnvann i området.

Før 2002 inntraff det perioder hvor vannene var tappet ned mer enn henholdsvis 1 og 2 m. Dette medførte erosjonsskader i strandsonen i begge vannene. Erosjon har vært et problem i Nedre Setranvatnet i perioder med lav vannstand. I 2002 ble det foretatt en registrering av erosjonsskader langs strandsonen i Nedre Setranvatnet. Flere utglidninger og ras ble registrert.

Etter 2002 oppgir søker at vannene ikke har vært tappet ned mer enn henholdsvis en og to meter, og det har ikke vært registrert nye erosjonsskader.

En regulering av de to vannene i samsvar med dagens regulering vil trolig ikke gi negative konsekvenser for grunnvann, flom eller erosjon.

Biologisk mangfold og naturtyper

I rapporten *Biologisk mangfold i Osen kommune* (NTNU Vitenskapsmuseet, Botanisk notat 2002 – 5, Lyngstad, A. og Prestø, T.) er det ikke naturtypevurdert noen områder i Setranvassdraget.

I forbindelse med konsesjonssøknaden ble det ikke registrert noen spesielle eller truede naturtyper ved Nedre eller Øvre Setranvatnet eller ved Setranelva.

I Naturbasen er det registrert et område med israndavsetninger i sjøen nordvest for utløpet av Setranelva. Området berøres ikke av en fortsatt regulering av Setranvassdraget.

Fisk og ferskvannsbiologi

Laks og sjøørret

Fiskesperren i vassdraget ble etablert i 1991 og da helt nederst i Setranelva. I 2002 ble fiskesperren flyttet opp til utløpet av Nedre Setranvatnet. Naturlig laks- og sjøørretførende strekning i vassdraget er 800 m i Setranelva mellom sjøen og Nedre Setranvatnet.

Fiskesperren, og ingen krav om minstevannføring i Setranelva, har ført til at det i dag trolig bare finnes en liten bestand av sjøørret i vassdraget. SalMar Settefisk AS ønsker å fortsette denne forvaltningen av vassdraget og situasjonen for sjøørret og ev. laks i vassdraget vil derfor ikke endre seg.

Av smittemessige årsaker var det tidligere krav om at vanninntak til settefiskanlegg ikke skulle ha oppgang av anadrom laksefisk (senest i forskriften av 22.12.2004 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften)). I dag er kravet til sikker vannkilde spesifisert i forskrift om drift av akvakulturanlegg. Mattilsynet (og Fiskeridirektoratet) tillater nå at settefiskanlegg kan ha vannkilde med oppgang av anadrom laksefisk, under forutsetning av at inntaksvannet desinfiseres. Gjeldende akvakulturdriftsforskrift er slik sett helt i tråd med naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Den tidligere bestemmelsen om vannkilde uten oppgang av anadrom laksefisk har ført til at det i mange vassdrag er bygget fiskesperrer. Dette har ført til reduksjon av laks- og sjøørretførende

strekning i vassdrag med den konsekvens at stedegne bestander av laks og sjørret har blitt redusert eller i verste fall har dødd ut. Bare i de to Trøndelagsfylkene har minst syv vassdrag fått redusert lakseførende strekning som følge av fiskesperre eller dam (demning). Det finnes metoder for desinfeksjon av inntaksvannet som kan erstatte behovet for fiskesperre.

Det er av betydning både for sjørretbestanden lokalt, men også for sjørretbestanden regionalt og nasjonalt at Setranelva åpnes for oppvandring av sjørret igjen. NVE mener derfor på generelt grunnlag at fiskesperrer kan fjernes når det ikke lenger er formelle krav til at disse skal bestå. Vi har derfor i flere tilfeller satt krav om at disse skal fjernes når de tidsbegrensede tillatelsene for disse tiltakene går ut. Vi kan ikke se at det er grunn til å fravike en slik generell holdning i denne saken.

Laksebestanden i Setranvassdraget er i DNs lakseregister (gjeldende register) plassert i kategori Y, ikke selvreproduserende. Sjørretbestanden er plassert i kategori 3a, sårbar og nær tålegrensen.

I dokumentet "Kultiveringsplan for vassdrag i Sør-Trøndelag, rapport 1/2004 skriver fylkesmannen at det tidligere gikk smålaks og sjørret opp i vassdraget og at det sporadisk blir fanget oppgangsfisk i Nedre Setranvatnet. Fylkesmannen skriver videre at Setranvassdraget under normale forhold vil kunne opprettholde en mindre bestand av sjørret, men at fiskesperren har redusert mulighetene for overvintring i Nedre Setranvatnet.

Undersøkelsen som ble gjort av fiskebestanden i Setranelva høsten 2008 viste at tettheten av ørretunger var lav og at årsklasser manglet. Det ble ikke funnet laksunger. Det ble påvist noen ørretunger i tilløpsbekkene til Nedre Setranvatnet. Mulig gyte- og produksjonsstrekning i disse er imidlertid kort, ca. 50 m.

Nedre Setranvatnet kan være viktig som ernærings- og overvintringsområde for ørret, både den stasjonære og den vandrende delen av bestanden (sjørret). Både for umoden og gytemoden sjørret kan innsjøer være et viktig habitat.

Smolt av sjørret vandrer ut fra vassdraget om våren hovedsakelig i perioden april – mai. Etter et opphold i sjøen vandrer både umoden og gytemoden sjørret tilbake til vassdraget igjen. I vassdraget vil sjørreten bruke innsjøer som ernæringsområde. Etter en periode vil gytemoden fisk forlate innsjøen for å gyte. Etter gyting vil fisken enten slippe seg ut i saltvann for overvintring der eller vandre tilbake til innsjøen for overvintring. Det kan ta fra en dag til et par uker før de er tilbake i innsjøen. Overvintrende fisk vandrer ofte ut fra vassdraget til saltvann på den tiden isen går av vannet. Informasjon om sjørret er hentet fra bl.a. NINA Fagrapport 006-1995 "Sjørret: økologi, fysiologi og atferd", NINA Temahefte 31, 2005 "Kystøkologi: økosystemprosesser og menneskelig aktivitet".

Fiskesperren har ført til at Nedre Setranvatnet ikke har noen funksjon som ernærings- og overvintringsområde for sjørret. Dette kan ha betydning for dødeligheten i bestanden i og med at fisken er mindre utsatt for predasjon når den oppholder seg i innsjøer i forhold til i saltvann.

Det er en god bestand av stasjonær ørret i vassdraget og gitt gode ut- og oppvandringsforhold vil denne gi grunnlag for gjenoppbygging av den stedegne sjørretbestand. Den stedegne laksebestanden har trolig dødd ut. Dersom det er aktuelt med gjenoppbygging av en laksestamme må det tas utgangspunkt i genmateriale fra en annen laksebestand. Et ev. krav om slipp av minstevannføring vil sikre en stabil vannføring i Setranelva og bedre oppvekstvilkårene for fiskeunger.

I Notat 2009-1 fra Direktoratet for naturforvaltning om bestandsutvikling for sjørret og forslag til forvaltningstiltak opplyses det at sjørretfangstene er omtrent halvert på Vestlandet og i Trøndelag siden årtusenskiftet. Fangstene av sjørret i Sør-Trøndelag er i perioden 2004 – 2008 redusert med 57 % i forhold til foregående tiårsperiode 1994 – 2003.

Flertallet av bestandene av laks og sjøørret er truet eller sårbare og vesentlige trusselfaktorer er ikke under kontroll. Forvaltningen har derfor iverksatt ulike reguleringstiltak rettet mot denne arten. Beskatningstrykket vil bli redusert både i tid og når det gjelder tillatte redskap.

Sjøørret er i en utsatt posisjon, og forvaltningen iverksetter tiltak som kan sikre reproduksjon i vassdragene og overlevelse i sjøen. Gjenåpning av tidligere sjøørretvassdrag kan være viktig med tanke på biologisk mangfold og for å legge til rette for et fritidsfiske i sjøen. Etter vår vurdering vil krav om at fiskesperren fjernes, sammen med pålegg om noe minstevannføring, være et viktig bidrag for å sikre at vassdraget igjen kan ha en viss verdi for bestand av særlig sjøørret. Det vil være jevnlig overløp fra Nedre Setranvatnet som sikrer at det vil gå opp fisk i vassdraget, så minstevannføringen må i hovedsak fastsettes for å unngå at vassdraget tørker ut og sikrer overlevelse av ung fisk. Det kan ev. vurderes på senere tidspunkt å pålegge andre biotopforbedrende tiltak i medhold av standardvilkår dersom dette anses å ha god virkning.

Elvemusling

Det ble ikke påvist elvemusling i vassdraget.

Ørret, røye og ål

Nedre Setranvatnet har tallrike bestander av ørret og røye. Vi har ikke informasjon om fiskebestandene i Øvre Setranvatnet, men det er rimelig å anta at det også der finnes ørret og røye.

Fortsatt regulering lik den som har vært praktisert siden 1986 vil ha begrenset betydning for fiskebestandene i Nedre og Øvre Setranvatnet. Dersom vannstanden er på det laveste i gyteperioden for ørret vil fisken kunne få problemer med å vandre opp i gytebekkene. Gyteplasser som benyttes av røye ligger ofte dypere enn 1-2 m og vil derfor sannsynligvis ikke påvirkes av reguleringen. Dersom vannstandsvariasjoner virker bestandsregulerende, vil dette kunne være positivt for bestandene av begge arter og for eventuell utnyttelse av dem.

Det er også registrert trepigget stingsild og ål i vassdraget. Ål er kategorisert som kritisk i Norsk Rødliste 2006. Fortsatt regulering av de to vannene vil trolig ikke påvirke bestanden av ål.

Flora og fauna

På vestsiden av Setranelva, i øvre del; er det registrert fjellnøkleblom som er kategorisert som nær truet i Norsk Rødliste 2010.

I nedbørfeltet til Setranvassdraget er det i følge Naturbasen registrert et større beiteområde for elg og et leveområde for orrfugl.

Det er registrert oter i området. Oter er en sårbar art (Norsk Rødliste 2006).

Befaringen 30.04.2010 avdekket at havørn hekker i nedbørfeltet til Setranvassdraget.

Fortsatt regulering av Nedre og Øvre Setranvatnet vil etter vårt syn ikke få konsekvenser for flora eller terrestrisk fauna.

Landskap og inngrepsfritt område

Nedtapping av de to vannene til under dagens laveste regulerte tilstand har som tidligere nevnt ført til ras og erosjon. Reguleringer begrenset til en meter i Nedre Setranvatnet og to meter i Øvre Setranvatnet vil trolig ikke føre til endringer i landskapsbildet ut over de som allerede har oppstått.

Søndre del av Øvre Setranvatnet ligger innenfor INON-område, sone 2 (1-3 km fra tyngre tekniske inngrep). En liten del av dette inngrepsfrie området strekker seg også ned til Nedre Setranvatnet. Det inngrepsfrie området dekker et sammenhengende område fra fjell (ca. 500 m.o.h.) til fjord og er slik sett et prioritert område. En regulering på to meter regnes som et tyngre teknisk inngrep og INON-området skulle derfor hatt en annen avgrensning mot Øvre Setranvatnet enn det som er tilfellet. En regulering som omsøkt, dvs. som den eksisterende, vil ikke få konsekvenser for INON-området.

Kulturminner

Det har verken i søknaden eller i høringsprosessen kommet frem opplysninger om fredete kulturminner i det berørte området. Sametinget har ingen spesielle merknader annet enn å vise til det generelle aktsomhetskravet. Fylkeskommunen har ikke uttalt seg. I og med at det ikke er snakk om nye tiltak er NVE av den oppfatning at med standardvilkår om kulturminner i en ev. konsesjon er forholdet tilstrekkelig ivarettatt.

Landbruk

Det drives ikke landbruk i det berørte området.

Vannkvalitet, vannforsynings-, resipient- og andre brukerinteresser

Vassdragets vannkvalitet er nøye kartlagt. Vassdraget er lite/ikke påvirket av forurensende aktiviteter, og vannuttaket til settefiskanlegget vil derfor ikke ha betydning for vannkvaliteten.

Det er noen få hytter i den berørte delen av vassdraget. Området brukes noe til jakt og andre friluftaktiviteter. Det foregår noe fiske i de regulerte vannene.

Samiske interesser og reindrift

Det har verken i søknaden eller i høringsprosessen kommet frem opplysninger om samiske interesser i eller reindrift det berørte området.

Samfunnsmessige virkninger

Omsøkte tiltak vil bidra til å sikre arbeidsplassene ved settefiskanlegget og kunne legge til rette for en produksjonsutvidelse og verdiskapning.

Oppsummering

NVE mener at en regulering av Nedre- og Øvre Setranvatnet og uttak av vann til settefiskanlegget gir få negative konsekvenser for allmenne interesser. Det er positivt og viktig for kommunen at settefiskanlegget bidrar med arbeidsplasser.

Tiltak som hindrer oppgang av anadrom laksefisk i et vassdrag får store konsekvenser for fiskebestandene i både vassdrag og sjø og for utnyttelsen av dem. Mattilsynet tillater i dag inntak av

vann fra kilde med oppgang av anadrom laksefisk forutsatt at inntaksvannet desinfiseres. Naturmangfoldloven § 5 om bevaringsmål for arter sier at arter og deres økologiske funksjonsområder skal forvaltes slik at artene forekommer i levedyktige bestander i sitt naturlige utbredelsesområde. Sjørret, trolig også laks, har tidligere hatt vassdraget som leveområde. Muligheten for å reetablere en mer bærekraftig sjørretbestand i vassdraget er god forutsatt at fiskesperren fjernes og at det pålegges slipp av noe minstevannføring. Vi er enig med Naturvernforbundet i at et krav om fjerning av fiskesperre også er i samsvar med naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved regulering av Nedre Setranvatnet og Øvre Setranvatnet og vannuttak til settefiskanlegget er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir SalMar Settefisk AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til disse tiltakene. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

NVE mener at opprettholdelse av fiskesperren medfører ulemper av betydning for allmenne interesser. Fordelene ved det omsøkte tiltaket oppveier ikke ulempene, og kravet i vannressursloven § 25 er etter vår mening ikke oppfylt. Fiskesperren må fjernes innen tre år fra konsesjonstidspunktet.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Reguleringsgrenser og vannslipp

Reguleringsgrenser

I Nedre Setranvatnet gis det tillatelse til en regulering på 1 m. Dette tilsvarer den reguleringshøyden som benyttes allerede. I Øvre Setranvatnet gis det tillatelse til en regulering på 2 m. Dette tilsvarer den reguleringshøyden som allerede benyttes. Reguleringshøydene er korrigert i henhold til de innmålinger som ble gjort etter befaring, og som viser at HRV i Nedre Setranvatnet er på 28,64, mens den i Øvre Setranvatnet er på kote 86,64. Disse nye tallene er lagt til grunn, men de endrer ikke på den reelle reguleringshøyden som det er gitt tillatelse til. Reguleringshøydene skal angis på skilt som skal være lett tilgjengelig for allmennheten.

Minstevannføring og vannuttak

Følgende data for vannføring og vannuttak er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	251
Alminnelig lavvannføring	l/s	24
5-persentil sommer	l/s	20
5-persentil vinter	l/s	27
Maksimalt vannuttak	l/s	162 l/s
Gj.snittlig vannuttak	l/s	75 l/s

SalMar Settefisk AS avdeling Setran har foreslått at det ikke skal slippes minstevannføring verken fra Nedre Setranvatnet eller Øvre Setranvatnet. Selskapet mener slipp av minstevannføring fra Nedre Setranvatn er vanskelig da det ikke eksisterer tappearrangement eller reguleringsdam i dag. NVE mener at det er teknisk mulig å etablere et arrangement for slipp av en viss minstevannføring så lenge vannstanden ikke er senket mer enn en meter. VI har derfor ikke tillagt dette vekt i vår vurdering.

Ut fra elvas beskaffenhet mellom Øvre og Nedre Setranvatnet anser vi det ikke som nødvendig med krav om minstevannføring. Vi har her også lagt vekt på at det jevnlig er tapping fra Øvre Setranvatnet.

Når det gjelder elven fra Nedre Setranvatnet mener vi som nevnt at det må slippes en viss minstevannføring. NVE legger i sin vurdering til grunn at det ikke er påvist særskilte verdier i Setranelva, annet enn at det må være vannføring igjen av hensyn til fiskebestand, og særlig ev. fremtidig oppgang av anadrom fisk. NVE vil derfor legge til grunn at det bør være en vannføring som kan ivareta også disse forholdene. Etter vårt syn vil dette i tilstrekkelig grad da også ivareta øvrig biologisk mangfold i og langs elven. Vi kan ikke se at det er grunnlag for å variere vannføringen mellom sommer og vinter da variasjonene over året er små. NVE fastsetter på bakgrunn av dette en minstevannføring fra Nedre Setranvatnet på 25 l/s.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet og magasinene er på laveste tillatte vannstand, skal hele tilsiget slippes forbi. Settefiskanlegget skal i slike situasjoner ikke ta ut vann fra vassdraget til driften av settefiskanlegget. Settefiskanlegget skal i god tid før en slik situasjon oppstår ha iverksatt vannbesparende tiltak.

Det skal etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av planen Krav til minstevannføring gjelder fra det tidspunkt som fiskesperren er fjernet

Salmar Settefisk AS gis tillatelse til et gjennomsnittlig vannuttak over året på 75 l/s. Maksimalt vannuttak tillates på inntil 162 l/s.

Det skal også etableres en vannmåler i settefiskanlegget som dokumenterer vannforbruket. Dette for at NVE skal kunne kontrollere dette i ettertid. Det er selskapets ansvar å påse at anleggets behov for vann er i samsvar med det uttaket som tillatelsen gir rom for.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Ut over at fiskesperren skal fjernes, og fastsatt krav om minstevannføring, vil det ikke være nye tiltak som skal gjøres. NVE legger til grunn at ovennevnte, dvs. fjerning av sperre og etablering av minstevannføring skal være på plass innen tre år fra konsesjonstidspunktet.

Post 5: Naturforvaltning

Ev. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Vilkåret vil gi Fylkesmannen i Sør-Trøndelag hjemmel til å kunne pålegge overvåkning av reetableringen av sjøørret og laks i vassdraget.

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig for å bedre forholdene i vassdraget..

Andre merknader

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.